Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U101186

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-04-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баранець Микола Олександрович
2. Baranets Mikola Oleksandrovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.05

Назва наукової спеціальності: Ботаніка

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 16-04-2021

Спеціальність за освітою: викладач хімії і біології

Місце роботи здобувача: Криворізький ботанічний сад Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540072

Місцезнаходження: вул. Маршака, буд. 50, м. Кривий Ріг, Криворізький р-н., Дніпропетровська обл., 50089, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.215.01

Повне найменування юридичної особи: Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417228

Місцезнаходження: вул. Тімірязєвська, буд. 1, м. Київ, Київська обл., 01014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Криворізький ботанічний сад Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540072

Місцезнаходження: вул. Маршака, буд. 50, м. Кривий Ріг, Криворізький р-н., Дніпропетровська обл., 50089, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.29

Тема дисертації:

1. Флора басейну р. Інгулець: сучасний стан, аутсозологічна оцінка

2. Flora of the catchment area of Ingulets river, current state outsosological assessment.

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженю флори басейну р. Інгулець, її структурної організації, аутсозологічному аналізу та дослідженю популяцій ряду созофітів, виявленню основних тенденції змін флори під дією антропогенних факторів, розробці заходів з оптимізації охорони фітобіоти в регіоні. Встановлено видовий склад флори басейну Інгульця, що включає 1411 видів, які презентують 566 родів та 129 родин, і на цій основі підготований «Конспект флори басейну Інгульця». Визначено, що флора на досліджуваній території сформувалась під впливом як північного бореального центру, так і за безпосередньою участю південного древньосередземноморського, але на новітньому етапі зазнає суттєвого (24,4%) насичення адвентивними видами. Флора басейну має автохтонний степовий характер та зазнає впливу антропогенних чинників на її розвиток, при цьому пінічна частина зберегла риси бореального типу.

Раритетна складова флори досліджуваного регіону налічує 292 види рідкісних і зникаючих видів рослин із 181 роду і 77 родин, із них до Червоної книги України включено 66 видів, Бернської конвенції – 6, списку CITES – 6, додатків Оселищної Директиви – 8, до охоронного списку Дніпропетровської обл. – 240, Кіровоградської – 96 видів, Миколаївської та Херсонської – по 25 видів. Провідними родинами раритетної фракції є родини Asteraceae та Fabaceae, у верхній частині басейну – Ranunculaceae та Orchidaceae. Серед созофітів флори басейну Інгульця переважають представники найбільш трансформованих степового та петрофітного флорокомплексів, внаслідок чого багато рідкісних видів перебувають під загрозою зникнення. Популяції созофітів належать до нормального повночленного типу і при незмінних умовах їх зростання не потребують додаткових заходів охорони. Основні фактори, що призводять до змін флори в басейні Інгульця під дією антропогенних чинників: знищення оселищ внаслідок гірничо-видобувної діяльності, розорювання степових ділянок, штучного заліснення природних урочищ, надмірного випасу худоби, створення каскадів ставків, використання інвазійно активних видів при формуванні лісосмуг тощо; синантропізація та адвентизація рослинного покриву. Виявлено критично низький (1,18% від загальної площі) рівень заповідання в регіоні. Основні шляхи оптимізації охорони рідкісних і зникаючих видів рослин у басейні Інгульця: розробка програми відновлення природних екосистем; створення нових об'єктів природно-заповідного фонду; збереження рідкісних і зникаючих видів у культурі, обмеження поширення інвазійних видів, заборона розорювання степових схилів під заліснення. Пасивні методи охорони в природних резерватах сприяють деструктивним процесам у рослинному покриві. Постмайнингові ділянки придатні для відновлення зональної природної рослинності, реінтродукції созофітів, при рекультивовані, що в подальшому стане основою створенням техногенних об'єктів ПЗФ.

2. The dissertation presents the complex studies results of the flora of the catchment area of Ingulets river, in specifically, the structural organization analysis, the outsosological analysis and study of the population of some sozophytes, the main trends identification of flora under the influence of anthropogenic factors, the development of measures to optimize the protection of the floristic diversity in the region. The species composition of the flora of the catchment area of Ingulets river has been established, which includes 1411 species, which represent 566 genera and 129 families. Based on this, the «Summary of the flora of the catchment area of Ingulets river» has been prepared. As a result of the research, it was found that the flora was formed under the influence of the northern boreal centre, and with the direct participation of the south of the ancient Mediterranean, but at a late stage of formation it is significantly (24.4%) saturated with adventive species. The flora of the catchment area of Ingulets river has an autochthonous steppe character and is influenced by anthropogenic factors on its development. The northern part of the catchment area has retained the features of the boreal type. The rare component of the flora of the studied region includes 292 species of rare and endangered plant species from 181 genera and 77 families, of which 66 species are included in the Red Book of Ukraine, 6 from the Bern Convention, 6 from the CITES list, 8 from the Habitats Directive. Also and from the regional Conservation Lists (Dnipropetrovsk region – 240, Kirovograd region – 96 species, Mykolaiv region and Kherson region 25 species. The leading families of the rare fraction are the families Asteraceae and Fabaceae, in the upper part of the catchment area of Ingulets river – Ranunculaceae and Orchidaceae. Among the protected rare species of flora in the upper reaches of the catchment area of Ingulets river, most are endangered steppe and petrophytic flora complexes that are endangered. Population features of the studied sozophytes indicate that the studied populations belong to the normal full-membered type and under constant conditions of their growth do not require additional protection measures. The main trends of flora change in the catchment area of Ingulets river under the influence of anthropogenic factors: destruction of settlements due to mining activities, ploughing of steppe areas, artificial afforestation of natural tracts, excessive grazing, creation of ponds cascades, use of invasive species in forest belts, etc .; synanthropization and adventitia of vegetation. A critically low (1.18% of the total area) level of the reservation in the region was revealed. The main ways to optimize the protection of rare and endangered plant species in the catchment area of Ingulets river: development of a program to restore natural ecosystems; creation of new objects of the nature reserve fund; preservation of rare and endangered species in culture, limiting the spread of invasive species, banning the ploughing of steppe slopes for afforestation. Methods of protection in nature reserves require

refinement of legislation, with the possibility of active intervention in destructive processes. Post-mining areas suitable for the restoration of zonal natural vegetation, the reintroduction of sozophytes, can also be recultivated for the purpose of artificial formation of rare plant species populations of and endangered species. These areas are suitable for the creation of artificial objects of nature reserves.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коршиков Іван Іванович
2. Korshykov Ivan

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Булах Петро Євгенович
2. Bulakh Petro Evgenovich

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломійчук Віталій Петрович
2. Коломійчук Віталій Петрович

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Клименко Світлана Валентинівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Клименко Світлана Валентинівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.